

אשכול יוסף

מאוצרותיו של הרב יוסף חי סימן טוב שליט"א
מחבר סדרת הספרים "אשכול יוסף" עה"ת והמועדים
וספרי "כרם יוסף" על הש"ס
מתקנת ועד עבודת האמת

"כִּי־תָבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וִירְשָׁתָהּ וַיִּשְׁכְּבָתָה בְּיָדְךָ

וְאָמַרְתָּ אֲשֵׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כְּכֹל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבֹתַי" (י"ז י"ד)

קִשָּׁה מִהוּ אֹמְרוּ שֶׁבָּוֵאִם לָאָרֶץ יֹאמְרוּ אֲשֵׁימָה עָלַי "מֶלֶךְ" כֹּאִילוֹ קוֹדֵם לָכֵן לֹא הָיָה מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל, וְהִלָּא עוֹד קוֹדֵם לָכֵן מִשָּׁה רַבִּינוֹ וַיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָהֶם דִּין מֶלֶךְ?

יישוב א' - שאני מלכים בא"י שדינם דין לפי שהארץ שלהם

נראה ליישב בס"ד דהנה יש חילוק במהות וסמכות המלך, בין קודם שנכנסו ישראל לארץ לבין אחרי שנכנסו, דהנה קי"ל דדינא דמלכותא דינא, כמבואר בשו"ע (ס"ח"מ ס"ט ס"ט ס"ט), ומבואר בב"ק (ק"ג:), אמר שמואל דינא דמלכותא דינא, אמר רבא תדע, דקטלי דיקלי וגשרי גישרי ועברינו עליהו. ובבית יוסף (ס"ה) הביא מהר"ן בשם התוספות דהיינו טעמא דדינא דמלכותא דינא, לפי שכל הארץ של המלך, ויכול לגרש מארצו את מי שאינו נשמע להוראותיו, ודעת הרא"ש והרא"ם שמה"ט דד"ד רק בדינין התלויים בקרקע, כגון מכס שתלוי למי שרוצה לעבור בארצו, אבל הר"ן והתוספות סוברים שדינא דמלכותא דינא מה"ט בכל, וכן פסק הרמ"א שבכל דבר אמרינן דינא דמלכותא, וכ"כ הד"מ (ש"ס סעיף י"ד), והסמ"ע (ש"ס ס"ק י"ג), בשם הרא"ש, ז"ל: הטעם, שהארץ היא מיוחדת שהיא של המלך, וכל אדם יכול לעשות בשלו מה שירצה, ואף הדיוט שיש לו קרקע כך דינו שלא יהנה אדם מארצו שלא מדעתו וקצבתו, [ומצינו חידוש פלא לבעל החכמת שלמה הגר"ש קלוגר זצ"ל שכתב עפ"ז בחי' עה"ת (נראה שגם מה"ט), שבמלך השולט בכיפה לא שייך לומר דינא דמלכותא דינא, דהיאך יכול לומר דאינו רוצה שידורו במדינתו דהרי הכל שלו, וכי יפרחו באוויר]. והנה קודם כניסת ישראל לארץ בהיות משה ויהושע מלכים, הלא היו מהלכים במדבר בארץ לא זרועה ולא כבשו ממנו כלום, וא"כ לא היה מלך שהארץ שלו, נמצא כביכול היה חסרון במלכות שלהם. משא"כ בכל המלכים מזמן כניסת ישראל לארץ לאחר שייכבשו ויחלקו את הארץ, המלך הראשון שימנו אותו, הוא מינוי חדש שטמון בו חלות וכח גדול של דינא דמלכותא דינא, שיש לו כח לפסוק ולעשות על פי רצונו ומלכותו, גם דברים שהם לא בחוק התורה כידוע, ובלבד שלא יהיה נגד דין תורה"ק.

ובזה יהיה ג"כ ניחא קושיא אלימתא, מדוע בניו של משה לא ירשו את כתר מלכותו, שהרי שהבן קודם במלכות לכל אדם, כמ"ש הרמב"ם (פ"א מלכים פ"א ס"ז), שהמלכות ירושה שנא' "למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל", הניח בן קטן משמרין לו המלוכה עד שיגדיל, כמו שעשה יהוידע ליואש, וכל הקודם בנחלה קודם לירושת המלוכה, והבן הגדול קודם לקטן ממנו, וכתב עוד

יש להקשות דהנה מדברי מהכתוב נראה שעד שעלו ישראל לארץ לא היה להם מלך, ורק כאשר יבואו לארץ עתידים לבקש "אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבותי", וצ"ע שהרי משה רבינו היה מלך בישראל כמו שנא' "ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם", וכן יהושע ג"כ היה לו דין מלך שהרי ממנו למדין דין שהמורד במלכות חייב מיתה, כדלהלן. וא"כ עוד לפני שבאו לא"י היה לישראל מלך, ומהו אומרו כי תבואו אל הארץ?

ומשה רבינו היה מלך כמבואר בנביאים (ק"ג), וכן איתא להדיא במסכת ר"ה (כ"ה:): "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", נביאים לא קם אבל במלכים קם שלמה.

וכן משמע בסנהדרין (ק"ג), שאשתו של קרח אמרה לו: ראה מה עשה משה, הוא "מלך" ואת אחיו מינה לכהן גדול ולבני אחיו סגני כהן גדול. ובויקרא רבה (ל"ב ס"ד): "איתא, רב נחמן אמר מלך זה משה דכתיב 'ויהי בישורון מלך' אמר הקב"ה למשה אני מניתיך מלך על ישראל, דרכו של מלך להיות גוזר ואחרים מקיימין כך תהא גוזר וישראל מקיימין הה"ד "צו את בני ישראל".

ובמדרש הגדול (דברים ל"ג:): עה"פ "ויהי בישורון מלך", זה משה רבינו, "בהתאסף ראשי עם, אלו שבעים זקנים, "יחד שבטי ישראל" שעל ידו נגאלו ישראל. וכן איתא להדיא בתרגום יהונתן ובחזקוני שם. וברש"י (שמות י"ט י"ז) עה"פ "ויאמר חתן משה" דרך כבוד קוראו הכתוב חתנו של מלך. וכ"כ רש"י (צמח"ד י"ג) עה"פ "עשה לך שתי חצוצרות כסף", פירש: שיהיו תוקעין לפניך כמלך, כמו שנא' (דברים ל"ג:): "ויהי בישורון מלך".

ואיתא עוד במדרש (הוצא נאמר המדרשים ליינשטיין עמ' ע"ח), מה תלמוד לומר "והאיש משה עניו מכל האדם", שהיה עניו ולא התגאה במידה מן המידות שבני אדם רגילין להתגאות בהן, כגון "המלכות" והנבואה והחכמה, "ואע"פ שהיו בו כל המידות הללו", היה עניו מאד מכל האדם.

ובמסכת יומא (ע"ג): מבואר שיהושע ג"כ היה מלך, שאמרו שם, אין שואלין באורים ותומים אלא למלך, ולמדו כן ממה שנא' ביהושע "ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים", ומבואר בזה שמלכות משה הועברה ליהושע. וצ"ע כאמור?

אך שיהיה, אף לדברי הרמב"ם נחא, דבא הכתוב להורות שאף בבואכם לארץ הקודש שהוא מקום פלטרין ומלכותו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ואין ראוי שיהיה בו מלך בשר ודם, מכל מקום מצווה התורה למנות בו מלך.

והנה בשלמא למ"ד שנצטוו למנות מלך רק לפי שעתידין לחטוא בבקשם מלך נחא טעם הציזיו בזה, אבל למ"ד שאדרבה הוא רצון וציזיו הבורא, לאור האמור צ"ע מדוע באמת ציוותה התורה למנות מלך על ישראל בארץ הקודש? ונראה דלק"מ דאדרבה עיקר מהותו של מלך בישראל, לעמוד על המשמר להעמיד הדת על תילה, ולבנות את בית המקדש כנ"ל, ולהשגיח על כל בני הדור למען ישמרו הכל את התורה והמצוות לבלתי יסורו לבכם מאחרי ה', וכמו חזקיהו המלך שנעץ חרב בבית המדרש ואמר כל מי שלא יעסוק בתורה ידקר בחרב, (סנהדרין 75:).

יישוב ד' - משה ויהושע נתמנו ונמשחו על ידי הקב"ה

ע"ל דהנה משה ויהושע לא נתמנו ע"י עם ישראל אלא בלתי ע"י ה' לבדו, ועל זה הכתב אומר שבבואם לארץ עתידים לומר אשימה עלי מלך, שתהיה השימה על ידם, מה שלא היה מקודם. וזהו בחינת בקשה של פחיתות השגה רוחנית, כעין מה שביקשו ישראל ממושה במתן תורה "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות". ואע"פ שגם שאר הנביאים מתמנים ע"פ נבואה ונביא, מכל מקום היתה משיחתן ע"י הנביא, אבל משה נמשח למלך כביכול ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו, ויהושע נתמנה על ידי משה שהיה מדבר פה אל פה עם הקב"ה, וכאילו נמשח גם הוא ע"י הקב"ה, דשלוחו כמותו, משא"כ שאר מלכים שמתמנים ע"פ נבואה וב"ד כמ"ש הרמב"ם (מלכים ב' 1:). ועוד דשאני מינוי משה ממינוי ע"י ישראל, ועוד דכל מה שעשה משה הרי זה כחלק מהתורה גופא. ואכן יש חילוק בין משה ויהושע שהגם שהיה להם דין מלך, מכל מקום גברה גדולתם והשגתם בכתר תורה יותר מכתר מלכות, ולכן נדמה לעין כל שלא היו כלל מלכים, לפי שגדולתם והנהגתם לישראל בתורה העפילה לפסגות שכתר מלכות היתה בטילה בכתר מלכות, ובה ג"כ קצת נחא מדוע בניו של משה לא ירשו את כתר מלכותו, אע"פ שהבן קודם במלכות לכל אדם, וכנ"ל.

יישוב ה' - דינים שנתחדשו בפרשת מינוי מלך

ע"ל שמה שנאמר כי תבואו אל הארץ, בשביל דינים שנתחדשו במינוי מלך מאז כניסתם לא", כגון מה שעד עתה היה שייך מלך בישראל ששיבתו בחו"ל, אבל מאז כניסתם לא"י ממנים דוקא מלך ששיבתו בא", כמ"ש בספרי בפרשתן (פסוק 14:), "מקרב אחיך תשים עליך מלך", ולא מחו"ל, והבא ג"כ בהגר"א באדרת אליהו. וביאר המלבי"ם שיהיה בארץ ישראל וישב בקרבך ולא בחו"ל. ובספר פרדס יוסף מביא מבעל האמרי אמת שלמד דה"ט שצריך להיות נולד בא"י לפי דאורייתא דא"י מחכים. ויש להעיר דאדרבה אמרו בגמ' כתובות (58:) שבכל זאת חכם שבא מבבל מא"י, הרי הוא עדיף כשני חכמים בא"י. ולדברי המלבי"ם דר"ל רק שיהיה מושבו בא"י נחא. ובתוספתא סנהדרין (פ"ד ה"א) איתא, אין מעמידין מלך ישראל בחו"ל. ובפשוט הכוונה שהמינוי יהיה רק בא"י.

ואפשר עוד שעל משה ויהושע לא היה חיוב לכתוב ס"ת נוסף ולקשור אותו בזרועם, וכן לא היה עליהם דין לא ירבה לא לו נשים וכסף וזהב לא ירבה, וכן לא ירבה לו סוסים, שלא נצטוו בזה אלא מעת ישיבתם מא"י, וה"ט שמושה רבינו היה כולו מקשה אחת של תורה, ובלא"ה פירש מן האשה, ולא היה חשש שיטו את לבבו בריבוי נשים וכסף וזהב, ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך אהל, ירש בשימושיו למשה ושקידתו בתורה את המעלות הללו.

שם: היה ממלא מקום אביו ביראה אע"פ שאינו ממלא בחכמה מעמידין אותו במקום אביו ומלמדין אותו. והנה אף אם בניו של משה לא היו ראויים לירש את שררתו בתורה, מכל מקום היו ראויים לירש את כתר מלכותו? ברם לאור האמור נחא, די"ל דדוקא מלכים שהם מאז שכבשו את א"י שיש להם חלק בקרקע, שייך בהם ירושה במלכות, וראה עוד מה שהארכתי בזה בתשו' בחיבורי שו"ת עוד יוסף חי, יזכני השי"ת להוציאו בקרוב.

יישוב ב' - רק משייבת א"י הוא מינוי המלך מצוה וחובה

ע"ל לאור מה דאיתא בסנהדרין (5:), תניא, רבי יוסי אומר: שלוש מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ, להעמיד להם מלך, ולהכרית זרעו של עמלק, ולבנות להם בית הבחירה, ואינו יודע איזה מהן תחילה, כשהוא אומר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק, הוי אומר: להעמיד להם מלך תחילה. ומבואר כי מינוי המלך מצוה וחובה רק מעת כניסתם לארץ כדי לעשות מלחמה בעמלק ולבנות את בהמ"ק, שרק אז נצטוו בכל זה. וממילא שפיר נאמר בכתוב שבבואם לארץ דוקא יאמרו אשימה עלי מלך, מחמת המצוה והחיוב.

יישוב ג' - ארץ ישראל עיני ה' בה למלוך בה ולהנהיגה

נראה שכונת הכתוב להורות שבבוא ישראל לפלטרין של מלך ארץ הקודש, אז כבר מן הראוי שלא יבקשו עוד להיות עליהם מלך ככל הגויים, אלא ה' הוא מלכנו וגואלנו לעולם, כמו שנא' (י"ב 5:3) "ארץ אשר ה' אלוךך דורש אותה, תמיד עיני ה' אלוךך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", ויש מפרשים הכוונה שא"י אינה מושגחת ע"י שרי מעלה, אלא ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו.

ועיין תשב"ץ קטן (פי' פק"ט), שכתב שהעולה לא"י יזהר בה מכל עוון, ויקיים כל מצוות הנהגות בה, לפי שאם יחטא בהם יענש יותר על העבירות שיחטא שם מבחוץ לארץ, כי ה' אלוךך דורש אותה תמיד ועיני ה' בה והשגחתו בה תמיד, ואינו דומה המורד במלכות בפלטרין למורד חוץ לפלטרין, והיינו ארץ אוכלת יושביה וכן נמי ולא תקיא הארץ וגו' לפי שהיא מקיאה עוברי עברה. וכיו"ב כתב הרמב"ן בבראשית (י"ט 8) אודות משפט סדום שהיה למעלה ארץ ישראל, ע"ש.

וכתב רבינו בחיי (נמנדר כ"ג, ועי' סנהדרין 5:), שלפי שהיה גלוי וידוע לפניו יתעלה שעתידין ישראל לשאול להם מלך כשאר האומות אשר להם מלכים ושלטונים, ע"כ קבע להם בתורה מ"ע לדעתם למנות להם מלך אחר שיחטאו בשאלם אותו, והוא שכתוב (דברים י"ד) "ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגויים אשר סביבותי, שום תשים עליך מלך", כי ראוי היה שיחשב זה להם לחטא, כיון שהקב"ה הפליא עניינם בימי צאתם מארץ מצרים מכל העמים ורומם חלקם מכל אומה ולשון להיותו מולך עליהם, כי מי שאדון העולם הוא מלכו ושכינתו בקרבו, מה חפצו במלך בשר ודם. ולכך הוקשה בעיני הקב"ה כששאלו להם מלך, וסופו הוכיח על תחילתו שאבד שאול בסופו. ונחלקו בזה תנאים בגמ' סנהדרין (5:), שלדעת רבי יהודה יפה שאלו ישראל משמואל מלך, כי מצוה היא עליהם למנות מלך, וזו אחת מג' מצוות שנצטוו בכניסתן לארץ, ורבי נהוראי אומר לא יפה שאלו, ולא נאמרה פרשת מינוי מלך [משום מצוה, רש"י], אלא כנגד תרעומתן שנא' (דברים י"ד), "ואמרת אשימה עלי מלך", ועוד איתא שם ר"א אומר זקנים שבדור שאלו כהגון שנא' "תנה לנו מלך לשפטנו", אבל עמי הארץ שבהן קלקלו שנא' "והיינו גם אנחנו ככל הגויים ושפטנו מלכנו ויצא לפנינו". וכן נראה מדברי הרמב"ם בספר המצוות (מ"ט קצ"א), שפוסק שאדרבה מינוי מלך הוא מצוה גמורה ורצון ה' ודלא כרבינו בחיי.

וְהָיְתָה כְּשִׁבְתָּהּ עַל פֶּסַח מִמַּלְכָתָהּ וְכָתַב לָהּ אֶת־מִשְׁלָה הַתּוֹרָה הַזֹּאת
עַל־סֵפֶר וָגו' וְהָיְתָה עִלָּמוּ וְקָרָא בָּהּ כָּל־יָמֵי חַיָּיו" (י"ח, י"ט ט)

מדוע המלך חייב לעסוק בתורה תמיד ואינו פטור משום עוסק במצוה פטור מהמצוה שעוסק בצורכי ציבור?

איתא בתוספתא (פסחים ד' ט), והלא דברים ק"ו ומה אם מלך ישראל שלא עוסק אלא בצורכי ציבור נאמר בו "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו" שאר בני אדם על אחת כמה וכמה, כיוצא בו (דברים ז') "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו" וגו' וכן הוא אומר (שמות ג') "ויהושע בן נון נער" וכן הוא אומר (ישעיה ב') "לא ימוש ספר התורה הזה מפניך והגית בו יומם ולילה" והרי דברים ק"ו ומה יהושע בן נון שעסק בכיבוש הארץ ועומד לחלקה לישראל נאמר בו לא ימוש ספר התורה הזה מפניך והגית בו יומם ולילה, שאר בני אדם על אחת כמה וכמה.

וקשה מכיון שהמלך היה עוסק כל הזמן בצורכי ציבור, מדוע א"כ חייב בת"ת ומחוייב לקרוא בו כל ימי חייו, והלא העוסק בצורכי ציבור פטור מן המצוות מדין עוסק במצוה פטור מן המצוה, כמבואר בשו"ע (אורח חיים סי' ע"ד וע"ע סי' ס"ד) שאם היה עוסק בצורכי רבים והגיע זמן ק"ש לא יפסיק, אלא יגמור עסקיהם ויקרא אם נשאר עת לקרות, וכן הקשו בקובץ עיון הפרשה (נפשמן גיליון ג' ט). אולם יש להוסיף שהקושיא גדולה יותר, כי הנה אמנם יתכן היה לומר שבא הכתוב לחייב את המלך בת"ת בזמנים שאינו עוסק בצורכי ציבור, אך א"כ יקשה דא"כ בלא"ה המלך חייב בת"ת כמו כל איש ישראל ומה חידוש החיוב של וקרא בו כל ימי חייו?

יישוב א' - לאסור מלך בתענוגות פן יסור לבבו

הנה הרמב"ם בהלכות מלכים (פ"ג ט"ז) כתב, המלך אסור לשתות דרך שכרות שנא' "אל למלכים שתו יין", אלא יהיה עוסק בתורה ובצורכי ישראל ביום ובלילה שנא' "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו", וכן לא יהא שטוף בנשים אפי' לא היתה לו אלא אחת לא יהיה מצוי אצלה תמיד כשאר הטיפשים, שנא' "אל תתן לנשים חילך" על הסרת ליבו הקפידה תורה שנא' "ולא יסור לבבו" שליבו הוא לב כל קהל ישראל, לפיכך דבקו הכתוב בתורה יותר משאר העם שנא' "כל ימי חייו". ודקדק באבן האזל במה שכתב הרמב"ם דין מיוחד במלך שדבקו הכתוב בתורה יותר משאר העם שנא' "כל ימי חייו" ולכן חייב לעסוק בתורה יותר משאר העם וקשה דבהל' ת"ת (פ"ג ט"ז) כתב, חייב ללמוד תורה עד יום מותו שנא' "ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך", ומבואר דזה דין בכל אדם, וביאר באבן האזל דכאן אנו דנין באיסור המלך לשתות אף שרוצה להתענג בשתייה, וכן להיות מצוי אצל אשתו דזה אינו אלא במלך אבל הדיוט אף שזה יגרום לביטול תורה אינו אסור אלא לבטל בלי כל סיבה שאז אם הוא מסיר ליבו מהתורה עובר על ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך ועוד. ומבואר באבן האזל שהכתוב בא לאסור על המלך תענוגות בזמן היותו פנוי מצורכי ציבור, כיון שליבו הוא לב כל קהל ישראל וחשש פן יסור לבבו חמור יותר משאר ישראל.

יישוב ב' - חיובו בת"ת גם בעסקו במצוה שלא יתרפו העם בתורה

עוד נראה לפענ"ד ליישב דשאני המלך שאין לו פטור של עוסק במצוה לפטור עצמו מת"ת מכח עסקו בצורכי ציבור, כיון שהוא קברניט הדור והכל עניהם אליו נשואות, ונמצא שעל ידי התבטלותו מתורה ילמודו גם המון העם שאין עוסקים במצוות להתבטל מלימוד תורה, לכן מכח זה חייבה התורה את המלך שיהיה ס"ת קשור לו בורעו וקרא בה כל ימי חייו, שיבואו הכל ויטלו קל וחומר בעצמם לעסוק בתורה תמיד, וכמ"ש בתוספתא (פסחים פ"ד ט"ז) "ובירושלמי (ט"ז ט"ז), וז"ל: והלא דברים ק"ו ומה אם מלך ישראל שלא עסק אלא בצורכי ציבור נאמר בו "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו" שאר בני אדם על אחת כמה וכמה, כיוצא בו (דברים ז') "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו" וגו' וכן הוא אומר (שמות ג') "ויהושע בן נון נער" וכן הוא אומר (ישעיה ב') "לא ימוש ספר התורה הזה מפניך והגית בו יומם ולילה" והרי דברים ק"ו ומה יהושע בן נון שעסק בכיבוש הארץ ועומד לחלקה לישראל נאמר בו לא ימוש שאר בני אדם על את כמה וכמה, וביאר קרבן העדה שהיה קשה להירושלמי כיון דכתביה והיתה עמו והיינו שיעיון בו תמיד, א"כ וקרא בו למה לי, אלא לדרוש ק"ל לכל בני אדם. ומשמע שהלימוד במלך הוא דין מיוחד לזרז הכל שיעסקו בתורה.

עוד יש להוסיף דאדרבה זהו תפקידו של מלך ישראל להעמיד הדת על תילה, ולהביא לידי כך שכל ישראל יעשו שכם אחד לעסוק בתורה ובמצוות, וכמו שעשה חזקיהו המלך שנעץ חרב בבהמ"ד ואמר כל מי שלא יעסוק בתורה ידקר בחרב (פסחים ז' ט), וכמו שכתב רבינו הרמב"ם (פ"ד מה' מלכים ט"ז), שהמלך יהיו כל מעשיו לשם שמים, ותהיה מוגמתו ומחשבתו להרים דת האמת, ולמלאות העולם צדק, ולשבור זרוע הרשעים ולהילחם מלחמות ה', שאין ממליכין מלך תחילה אלא לעשות משפט ומלחמות, שנא' "ושפטנו מלכנו ויצא לפנינו ונלחם את מלחמותינו".

וראה בגיליון "אשכול יוסף" פרשת שופטים תשפ"ה עוד עשרה תירוצים

מכתב קברניט הדור

מורן רה"ל הגאון

רבי משה צדקה שליט"א

ראש ישיבת "פורת יוסף"

ער"ח מנ"א התשע"ג

בס"ד

ישיבת "כרם יוסף" בראשותו ויסודו של הרב הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א המרביץ תורה בתלמידים בשיבה ובהפצת גיליונות "אשכול יוסף" דברי תורה חשובים וחביבים בפלפולא דאורייתא.

והנה המטרה היא שגם הבחורים הצעירים ייגשו לשולחן שבת עם דברי תורה השווים לכל נפש אשר ידרשו אותם בפני משפחתם על שלחן שבת, ואשר בזה יתקדש שם שמים, וגם יוסיף אהבת התורה בקרב הצעירים, ועידוד התלמידים עצמם, יישר כוחו.

ובאמת ראוי לכל בן תורה להכין דברי תורה המתאימים למשפחתו, לאומרם על שולחן השבת. ובגיליונות "אשכול יוסף" של הרב שליט"א יוכל למצוא דברים נאים ונחמדים בפלפולא דאורייתא.

משה צדקה

מציע

מכון "כרם יוסף"

באמצעות למתיקנות ועריכות התורה

מבצע אדיר לרגל שבוץ הספר

על ספרי המוזכר והיוצר

הרה"צ יוסף זלי סימן טוב שליט"א

הביאו ברכה לביתכם:

14 כרכים ב: 450 ₪ כלל

במקום 800 ₪

לבירורים והזמנות: 054-60008/7

המבצע כולל את 14 הספרים הבאים:

סדרת "אשכול יוסף" (4 כרכים):

עזרת | מפרש | מפרש | עניני הישגים | המפרש

סדרת "כרם יוסף" על הש"ס (5 כרכים):

ניסוח קידושין | שו"ת כרם יוסף | שו"ת כרם יוסף | שו"ת כרם יוסף | שו"ת כרם יוסף | שו"ת כרם יוסף

סדרת ספרי הרב המחבר בלחם ובאגדה (5 כרכים):

"שבוע יוסף" חופה וקידושין | "מנחת יוסף" ביהמ"ד | "שאלת יוסף" סבט רשאר וספריג | "יג"א יוסף" סגולה לויכוח | "גילוי יוסף" דרשות - אספקלריא למארגנות התקופה

הביאו ברכה לביתכם

